

อินทรีขนและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรีขนของข้าราชการพลเรือนสามัญ

ด้วยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 94 (พ.ศ.2553) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนพุทธศักราช 2478 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2553 ได้กำหนดอินทรีขน และเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรีขนของเครื่องแบบข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อให้สอดคล้องกับระบบจำแนกตำแหน่งใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 พร้อมทั้งได้กำหนดเครื่องแบบสำหรับข้าราชการพลเรือนหญิงมุสลิมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของศาสนาอิสลามด้วย สรุปได้ดังนี้

การแต่งกายเครื่องแบบสีกากี

1. หมวก

ข้าราชการชาย ให้ใช้หมวกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำสายรัดคางหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ มีคুমโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 คุม ผ้าพันหมวกสีกากี หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกทำด้วยโลหะสีทอง สูง 6.5 เซนติเมตร

แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดุ้นสีทองสูง 5.5 เซนติเมตร

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ 3 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนพันปักสีกากี สายรัดคางสีทองกว้าง 1 เซนติเมตร มีคুমโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 คุม ผ้าพันหมวกสีกากี หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดุ้นสีทองสูง 4.5 เซนติเมตร บนหมอนสีกากี

แบบที่ 3 หมวกหนีบสีกากี ด้านหน้าที่คুমโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเล็ก 2 คุมติดซ้อนกัน มีตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกสูง 4.5 เซนติเมตร ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ 4 เซนติเมตร

ข้าราชการหญิงมุสลิม หากจะใช้ผ้าคลุมศีรษะให้ใช้ผ้าคลุมศีรษะสีประเภทสีกากีหรือสีกลมกลืนกับเสื้อ กระโปรงหรือกางเกง โดยให้คลุมศีรษะทั้งหมดเว้นใบหน้า ชายผ้าคลุมศีรษะด้านข้างยาว

/...ถึงบ่าด้าน

ถึงป่าด้านหน้ายาวถึงระดับหน้าอกขอบฟ้าคลุมเข็บบเรียบในกรณีที่มีการสวมหมวกให้สวมหมวกทับฟ้าคลุมศีรษะ

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

2. อินทรรฐู ให้ใช้อินทรรฐูอ่อนมีลาย ดังนี้

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษ ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญและระดับทรงคุณวุฒิ ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ระดับสูง และตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับต้นและระดับสูง มีแถบกว้าง 3 เซนติเมตร ติดทางด้านอินทรรฐู 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร และบนกึ่งกลางแถบกว้าง 3 เซนติเมตร ให้ติดตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทองสูง 2.5 เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการและชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งประเภทอำนวยการ ระดับต้นมีแถบกว้าง 3 เซนติเมตร ติดทางด้านอินทรรฐู 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน และตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 3 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 2 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร

3. กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีประเภทสีทากิ ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสีประเภทสีทากิได้ 5 แบบ

แบบที่ 1 กางเกง อนุโลมตามแบบของข้าราชการชาย

แบบที่ 2 กางเกงขายาว ขาดตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ 1 นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีซิบด้านหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

/...แบบที่ 3

แบบที่ 3 กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ 4 กระโปรงมีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ ตะเข็บหลัง 2 ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ 5 กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ ตะเข็บหลัง 2 ตะเข็บ มีจีบกระທဘိတ်ด้านหน้าและด้านหลัง

ข้าราชการหญิงมุสลิม หากจะใช้กระโปรง หรือกระโปรงกางเกง ตามแบบที่ 3 แบบที่ 4 หรือแบบที่ 5 จะให้ยาวคลุมข้อเท้าก็ได้

การแต่งกายเครื่องแบบปกติขาว

1. หมวก

ข้าราชการชาย ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทองกว้าง 1 เซนติเมตร มีคู่มือโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวก ข้างละ 1 คู่มือ ผ้าพันหมวกสีขาว หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทองสูง 5 เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนพื้นปักสีขาว สายรัดคางสีทอง มีคู่มือโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 คู่มือ ผ้าพันหมวกสีขาว หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินทองสูง 4.5 เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

ข้าราชการหญิงมุสลิม หากจะใช้ผ้าคลุมศีรษะ ให้ใช้ผ้าคลุมศีรษะสีดำ โดยให้คลุมศีรษะทั้งหมดเว้นใบหน้า ชายผ้าคลุมศีรษะสอดไว้ในปกเสื้อคอพับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ในกรณีที่มีการสวมหมวกให้สวมหมวกทับผ้าคลุมศีรษะ

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

2. อินทรีขนูให้มีอินทรีขนูแข็ง กว้าง 4 เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่าพื้นสักหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดคู่มือโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก โดยอินทรีขนูมีลายดังนี้

/...ข้าราชการ

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษ ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญและระดับทรงคุณวุฒิ ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ระดับสูงและตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับต้นและระดับสูง มีแถบสีทองกว้าง 5 มิลลิเมตร เป็นขอบปักคิ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรรณู และให้มีแถบสีทองกว้าง 5 มิลลิเมตร ปิดที่ฐานด้านล่างของอินทรรณู

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งประเภทอำนวยการ ระดับต้น มีแถบสีทองกว้าง 5 มิลลิเมตร เป็นขอบ และปักคิ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรรณู

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน และตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ มีแถบสีทองกว้าง 1 เซนติเมตร เป็นขอบ และปักคิ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก 3 ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรรณู ไม่เกิน 3 ใน 4 ส่วนของอินทรรณู

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน มีแถบสีทอง กว้าง 1 เซนติเมตร เป็นขอบ และปักคิ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก 2 ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรรณู ไม่เกินครึ่งหนึ่งของอินทรรณู

3. กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวยาว ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้านหน้า 2 เกล็ด และด้านหลัง 2 เกล็ด ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อยใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อยใช้กับแบบเสื้อคอป้าน

ข้าราชการหญิงมุสลิม กระโปรงทั้งสองแบบดังกล่าว จะให้ยาวคลุมข้อเท้าก็ได้

เอกสารอ้างอิง,กฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 94 (พ.ศ.2553)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2478

รวบรวมโดย งานกรเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบริหารทั่วไป

อินทรีและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรีของข้าราชการพลเรือนสามัญที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่

ประเภทตำแหน่ง				อินทรีและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรี	
ทั่วไป	วิชาการ	อำนวยการ	บริหาร	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
ระดับ ทักษะ พิเศษ	ระดับ ทรงคุณวุฒิ	ระดับสูง	ระดับสูง	๑ แฉกใหญ่ ๑ แฉกเล็กขมวด เพิ่มครุฑพ่าห์	ช่อชัยพฤกษ์ เพิ่มเส้นฐาน
	ระดับ เชี่ยวชาญ		ระดับต้น		
ระดับ อาวุโส	ระดับ ชำนาญ การพิเศษ	ระดับต้น		๑ แฉกใหญ่ ๑ แฉกเล็กขมวด	ช่อชัยพฤกษ์
	ระดับ ชำนาญ การ				
ระดับ ชำนาญ งาน	ระดับ ปฏิบัติการ			๓ แฉกเล็ก แฉกบนขมวด	ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก
ระดับ ปฏิบัติงาน				๒ แฉกเล็ก แฉกบนขมวด	ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก